

СПРАВА «ЮРІЙ ЧУМАК ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF YURIY CHUMAK v. UKRAINE)

(заява № 23897/10)

Стислий виклад рішення від 18 березня 2021 року

У травні 2005 року заявник звернувся з письмовим запитом до Президента України щодо надання інформації про нормативно-правові акти з грифом «опублікуванню не підлягає» та «не для друку», доступ до яких обмежувався шляхом за-секречення, не передбаченого законодавством. Не отримавши відповіді, заявник звернувся до Печерського районного суду м. Києва зі скаргою, вимагаючи визнати неправомірною бездіяльність Президента України у зв'язку з ненаданням відповіді на його запит та зобов'язати надати обґрунтовану відповідь. За підсудністю справу було передано до Чугуївського міського суду Харківської області (далі — міський суд).

Під час розгляду справи міським судом Секретаріат Президента України (далі — Секретаріат) надав відповідь заявнику та повідомив, що затримка у наданні відповіді на запит сталася з технічних причин та зазначив, що доступ до офіційних документів мав здійснюватися через Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів, за ведення якого відповідало Міністерство юстиції України. Секретаріат наголосив, що для ознайомлення з актами глави держави потрібно мати відповідний допуск.

Чугуївський суд, взявши до уваги відповідь Секретаріату, частково задовольнив позов заявника у зв'язку з несвоєчасним наданням відповіді Президентом України, залишивши без задоволення решту позовних вимог та не вказавши деталей.

Згодом заявник двічі звертався до цього ж суду з проханням визнати, що відповідь Секретаріату становила відмову у наданні йому інформації, а відмова була протиправною та зобов'язати Президента України надати йому відповідну інформацію.

Чугуївський суд відмовив заявнику у задоволенні його позовів, посилаючись на Закон України «Про інформацію», у зв'язку з тим, що запитувана ним інформація не стосувалася конкретно його, а тому не стосується реалізації ним своїх прав та інтересів. Харківський апеляційний адміністративний суд залишив без задоволення апеляційну скаргу заявника, а Вищий адміністративний суд України відхилив його касаційну скаргу.

У 2007 році заявник також звернувся до Міністерства юстиції України із запитом про надання йому схожої інформації. У відповідь Міністерство юстиції України відмовило, посилаючись на положення лише законодавства про конфіденційну інформацію.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за статтею 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на відмову у наданні йому запитуваної інформації, яку залишили без змін національні суди, та за пунктом 1 статті 6 Конвенції на надмірну тривалість цивільного провадження у його справі.

Розглянувши скарги заявника, Європейський суд зауважив, що національні органи влади висунули дві причини для ненадання заявнику запитуваної інформації: її конфіденційний характер і відсутність впливу такої інформації на його права і свободи. Крім того, ні на одному з етапів національні органи влади не надавали більш детальної інформації про умови та порядок класифікації конкретних запитуваних офіційних документів як конфіденційних.

Європейський суд вказав, що національні суди не розглянули аргументи заявника та обґрунтували свої висновки короткими твердженнями, не навівши жодних конкретних причин чи деталей. Європейський суд дійшов висновку, що ця справа свідчить про процесуальний недолік або порушення національних органів влади та судів, і констатував порушення статті 10 Конвенції.

Решту скарг заявника Європейський суд відхилив на підставі пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції як неприйнятні.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД

«1. *Оголошує* 5 голосами проти 2 прийнятною скаргу заявника за статтею 10 Конвенції, а решту скарг у заяві — неприйнятними;

2. *Постановляє* 5 голосами проти 2, що було порушено статтю 10 Конвенції;

3. *Постановляє* 5 голосами проти 2, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач повинна сплатити заявнику 1 638 (одна тисяча шістсот тридцять вісім) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* одностайно решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»